

Aalto-yliopiston opetus- ja tutkintolinjaukset sekä kielelliset linjaukset 2024

Asian vireilletulo

Annoin 5.5.2023 ratkaisun kanteluasiaan [OKV/2967/10/2021](#), jossa oli kyse Aalto-yliopiston kauppatieteiden kandidaattiohjelman ja maisteriohjelman tutkintorakenteista ja opetussuunnitelmista. Kantelija kertoi kiinnittäneensä huomiota siihen, että esimerkiksi rahoituksen opintoja ei ollut lainkaan tarjolla suomen tai ruotsin kielellä. Kiinnitin ratkaisussani Aalto-yliopiston huomiota yliopistolain 11 §:n noudattamiseen ja pyysin yliopistoa ilmoittamaan minulle viimeistään 31.12.2023, mihin toimenpiteisiin päätökseni oli johtanut.

Asiassa saadut selvitykset ja lausunnot

Aalto-yliopisto ilmoitti 21.12.2023 toimenpiteistään. Ilmoituksen mukaan Aalto-yliopisto on tarkistanut kielelliset linjauksensa ja opetus- ja tutkintokieliä koskevat linjauksensa vuonna 2023 huomioiden apulaisoikeuskanslerin kanteluratkaisun. Linjauksissa on ilmoituksen mukaan huomioitu aiempaa yksityiskohtaisemmin kansallisten kielten (kotimaiset kielet suomi ja ruotsi) eli Aalto-yliopiston lakisääteisten opetus- ja tutkintokieliä käyttöä. Linjausten toimeenpanolle ja seurannalle vahvistetaan erillinen, vaiheittainen toimeenpanosuunnitelma.

Linjauksilla halutaan ilmoituksen mukaan vankistaa kotimaisten kielten asemaa tutkinnoissa ja opetuksessa. Toimeenpano tapahtuu vaiheittain kahden seuraavan opetussuunnitelmasyklin aikana, joista ensimmäinen sykli kattaa lukuvuodet 2024-2026. Toimeenpanoa seurataan ilmoituksen mukaan järjestelmällisesti ja säännöllisesti.

Aalto-yliopiston ilmoituksen jälkeen pyysin opetus- ja kulttuuriministeriötä viimeistään 31.5.2024 antamaan lausuntonsa yliopiston opetus- ja tutkintolinjauksia sekä kielellisiä linjauksia koskevasta ilmoituksesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö totesi 23.5.2024 antamassaan lausunnossa, että yliopisto on pitkälti huomionnut apulaisoikeuskanslerin ratkaisun 1.1.2024 voimaan tulleissa yleisissä kielellisissä sekä opetus- ja tutkintokieliä koskevissa linjauksissa. Lisäksi ministeriö toteaa, että Aalto-yliopiston opetus- ja tutkintokieltä koskevissa linjauksissa alempien ja ylempien korkeakoulututkintojen osalta todetaan, että kaikilla koulutusvastuualueilla tulee tarjota mahdollisuus suorittaa tutkinto pääosin suomeksi. Kun koulutusohjelman tutkintokieleksi on vahvistettu suomi/ruotsi, koulutusohjelman yhteisten opintojen, kuten esimerkiksi perusopintojen ja kaikkien pääaineiden opetus ja ohjaus järjestetään suomeksi siten, että opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa nämä kokonaisuudet suomeksi järjestettävillä opinnoilla. Tekniikan ja taiteiden aloilla koulutusohjelman yhteisiin opintoihin kuuluvaa opetusta ja suoritusmahdollisuuksia järjestetään myös ruotsiksi. Akateeminen ohjaus tarjotaan suomeksi tai ruotsiksi. Opiskelija ja opettaja voivat sopia myös muun kielen käyttämisestä.

Edellä mainittuja linjauksia opetus- ja kulttuuriministeriö pitää lausuntonsa mukaan yliopistolain 11 §:n ja apulaisoikeuskanslerin ratkaisun mukaisina.

Ministeriö toteaa lausunnossaan kuitenkin, että koulutusohjelman kieltä koskevissa muutostilanteissakin opiskelijalla tulee olla oikeus suorittaa tutkinto sillä tutkintokielellä, jolla hän on haikautunut tutkintoa suorittamaan ja joka on määritelty hänen tutkintokielekseen opiskelijavalinnan ja opiskeluoikeuden myöntämisen yhteydessä. Tohtorin tutkinnon osalta ministeriö pitää linjauksia jossain määrin epäselvinä ja muistuttaa yliopistolain 11 §:n koskevan myös tohtorin tutkintoja. Ministeriö viittaa tohtorikoulutusohjelmien kieliä koskevaan apulaisoikeuskanslerin kanteluratkaisuun [OKV/1437/1/2018](#). Mainitussa ratkaisussa todetaan, että yliopistolain säännös yliopiston opetus- ja tutkintokielestä tarkoittaa maisteriopintojen lisäksi myös tohtoriopinnoissa sitä, ettei suomen kieli saa syrjäytyä, vaan sen tulee säilyä yhtenä todellisena ja uskottavana vaihtoehtoisena kielenä opetuksessa ja tutkinnon suorittamisessa muiden kielten rinnalla.

Aalto-yliopiston ilmoituksen mukaan opetus- ja tutkintokieliä koskevien linjausten toimeenpanon valmistelu aloitetaan 1.1.2024 siten, että se tapahtuu asteittain kahden seuraavan opetussuunnitelmakauden aikana alkaen opetussuunnitelmakaudesta 2024-2026. Kunnes linjaukset on toimeenpantu, vuoden 2015 linjauksia noudatetaan ilmoituksen mukaan soveltuvin osin.

Koska linjausten toimeenpano on vasta alkuvaiheessa, eikä ilmoituksesta siten vielä selviä ne toimenpiteet, joita on tehty tai tullaan tekemään nykyisten opiskelijoiden osalta, opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole lausunnossaan ottanut kantaa linjausten toimeenpanoon. Ministeriö toteaa lausunnossaan, että linjausten asteittainen toimeenpano lienee kuitenkin välttämätöntä. Ministeriö katsoo lisäksi, että Aalto-yliopiston yleisten kielellisten linjausten tavoitteet ovat linjassa myös kansalliskielistrategian usean tavoitteen kanssa.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Aalto-yliopisto on huomionnut 5.5.2023 antamassani ratkaisussa esille tuodut seikat 1.1.2024 voimaan tulleissa yleisissä kielellisissä sekä opetus- ja tutkintokieliä koskevissa linjauksissaan. Yliopiston ilmoituksen mukaan linjaukset toimeenpannaan asteittain ja vielä vuonna 2026.

Aalto-yliopiston ilmoitus ei anna aihetta tässä vaiheessa enempään laillisuusvalvonnallisiin toimiin.

Viittaan aiemmassa ratkaisussani (OKV/1437/1/2018) toteamaani, että yliopistolain säännös yliopiston opetus- ja tutkintokielestä tarkoittaa maisteriopintojen lisäksi myös tohtoriopintoja.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama